

Viljandi vallas Tobraselja külas Riisika (71501:001:0014) kinnistu detailplaneeringu kava keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhinnang

**KSH menetluse algatamise vajaduse üle otsustamise
protsessi korraldaja:** Viljandi Vallavalitsus

Huvitatud isik: Riisika Kodud OÜ

Töö koostaja: Alkranel OÜ

Projektijuht: Elar Põldvere

Tartu 2026

Publitseerimise üldandmed:

- Töö koostatud – 19.02.2026. a.
- Koostajad (Alkranel OÜ) - Elar Põldvere ja Diana Matejuk.
- Alkranel OÜ (www.alkranel.ee) – keskkonnavalased konsultatsioonid, aastast 1999.

Sisukord

Sisukord	3
Sissejuhatus.....	4
1. Strateegilise planeerimisdokumendi kava ehk kavandatava tegevuse ja selle paikkonna lühikirjeldus	5
2. Tegevuspaiga ümbruskonna keskkonna ja olemasoleva olukorra lühikirjeldus.....	7
2.1 Tegevuspaiga lühikirjeldus strateegiliste arengudokumentide järgselt.....	7
2.2 Tegevuspaiga lühikirjeldus paikkonna muude ja käesolevas kontekstis asjakohaste aspektide järgselt	10
2.2.1. Pinnas ja põhjavesi	10
2.2.2. Pinnavesi ja maaparandussüsteemid.....	11
2.2.3. Tehnovõrgud ja avalikud teenused	11
2.2.4. Looduskaitse ja kultuurimälestised, pärandkultuur	12
3. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja ettepanekud edaspidiseks ning KSH vajalikkuse määramine.....	13
3.1 Missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavale tegevusele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest.....	13
3.2 Missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit	15
3.3 Strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse	16
3.4 Strateegilise planeerimisdokumendi, sh jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnanalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel.....	16
3.5 Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust)	16
3.5.1 Maa ja maakasutus.....	17
3.5.2 Maastik (sh pinnavormid).....	17
3.5.3 Maavarade kasutus.....	17
3.5.4 Muld ja pinnas, ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmeteke.....	17
3.5.5 Märgalad, jõeäärsed alad, jõesuudmed, rannad ja/või kaldad ning veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond), sh oht keskkonnale.....	17
3.5.6 Õhk ja kliima (sh oht keskkonnale)	20
3.5.7 Looduslik mitmekesisus (loomastik, taimestik, metsad) ja kaitstavad loodusobjektid	20
3.5.8 Elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervis, heaolu ja vara (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) ning kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused, mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn	21
3.5.9 Piiriülene mõju ja katastroofid.....	22
3.6 KSH läbiviimise vajalikkus ning seisukohtade küsimise suunised	22
Kokkuvõte.....	24

Sissejuhatus

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhindangu (EH) objektiks on Viljandi maakonnas Viljandi vallas Riisika (71501:001:0014) kinnistu detailplaneeringu (DP) kava. Eesmärgiks on eelkõige jagada planeeringuala elamumaa kruntideks ning määrata kruntide hoonestusala ja ehitusõigus. Lisaks antakse tulevase detailplaneeringuga lahendus planeeringuala haljastusele, heakorrale, tehnovõrkude/-rajatistele jms.

Käesoleva töö tellijaks on planeeringust huvitatud isik OÜ Riisika Kodud. Käesolevat eelhindangut saab eelkõige kohalik omavalitsus kasutada täiendava töövahendina detailplaneeringu algatamise üle otsustamisel ning algatamisel detailplaneeringuga seonduvates ja sellele eeldatavalt järgnevates menetlusprotsessides.

KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 35 alusel. Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjaomastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6), kui vastavad asutused (kavandatud tõenäoliselt puudutab vastava asutuse huve või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu) tuvastatakse.

Eelhindangu koostamisel lähtutakse Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest ja väljakujunenud praktikast ning aktuaalsetest suunistest. KeHJS § 2² kohaselt on tegevus olulise keskkonnamõjuga, kui see võib eeldatavalt:

- ületada mõjuala keskkonnataluvust;
- põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi;
- seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Töö koostamisel lähtutakse samuti juhenditest „KMH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura-eelhindamine“ (Kutsar ja Keskkonnaministeerium, 2018) ning „KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura eelhindamine“ (Kutsar ja Keskkonnaministeerium, 2018).

Koostatud dokumendis on paralleelselt analüüsi tekstiga esitatud olulisim materjalide loetelu, st kasutatud materjalide loetelu ei dubleerita eraldi ptk „Kasutatud materjalid“ (vastav ptk seega ei kuulu käesoleva töö koosseisu).

1. Strateegilise planeerimisdokumendi kava ehk kavandatava tegevuse ja selle paikkonna lühikirjeldus

KSH eelhinnangu objektiks on Viljandi maakonnas Viljandi vallas Riisika (71501:001:0014; maatulundusmaa 100%; pindala 20 929 m²) kinnistu detailplaneeringu (DP) kava. Eesmärgiks on eelkõige jagada planeeringuala elumumaa kruntideks ning määrata kruntide hoonestusala ja ehitusõigus. Lisaks antakse tulevase detailplaneeringuga lahendus planeeringuala haljastusele, heakorrale, tehnovõrkude/-rajatistele jms.

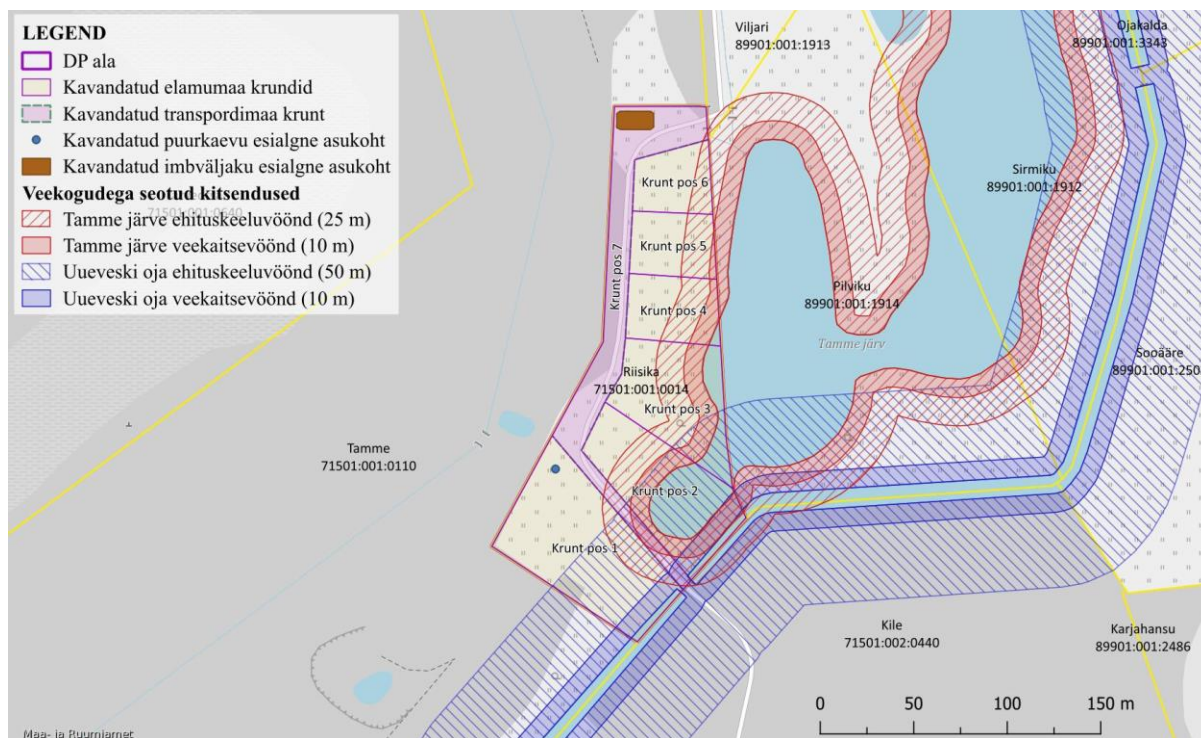
Joonis 1. DP kava ala asukoht (alus: Maa- ja Ruumiamet, 2026).

Planeeringukava ala asub Viljandi linna piirist u 4,5-5 km kaugusel. Hetkel lagedat looduslikku ala ümbritsevad valdavalt maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksused, põhja suunda jääb tootmismaa sihtotstarbega katastriüksus (Viljari, 89901:001:1913). Planeeringuala piirneb metsa- ja rohumaadega, ida suunas Tamme järvega (VEE2074840, paisjärv), kagu suunas Uueveski ojaga (VEE1139200). Lähimad eluhoonega kinnistud asuvad Riisika kinnistu piirist linnulennult 500 meetri kaugusel kagu ja lõuna suunas (vastavalt Mäe, 71501:002:0369 ja Oru, 71501:002:1320).

2023. aastal koostas Impeerium Projekt OÜ Riisika Kodud OÜ tellimisel Riisika kinnistule detailplaneeringu (algatatud 29.11.2022), mille järgi sooviti jagada Riisika kinnistu elamu-, transpordi- ja tootmismaa kinnistuteks. 19.11.2024. a lõpetati Viljandi Vallavalitsuse korraldusega nr 473 Riisika DP menetlus. Arendaja sõnul ei olnud DP algatamise ja koostamise ajal teada Tamme järvest tulenevatest veekaitse- ja ehitusvööndi piirangutest (ETAK-sse seisuveekoguna kantud 11.08.2023). Käesoleva eelhinnangu raames käsitletakse 2023. a DP raames valminud dokumentatsiooni tausta kirjeldamiseks ning võetakse arvesse ka toonasele DP-le antud ametkondade seisukohti.

Käesolevas eelhinnangus käsitletud DP kavaga soovitakse jagada Riisika kinnistu kuueks elumumaa- ja üheks transpordimaa kinnistuks. Arendaja sõnul on elumumaa kruntidel

suurimaks lubatud hoonete arvuks kolm (1 üksikelamu, 2 abihoonet), hooned on kavandatud valdavalt 1-2 korruselised, hoonete suurim lubatud ehitisealune pindala on 360 m². Planeeringualale on kavandatud rajada lokaalne ühisveevärk planeeritavast puurkaevust. Reoveekäitlussüsteemina on kavandatud imbväljaku rajamine (vt ka joonist **Tõrge! Ei leia viiteallikat.**). DP kava alale ulatuvad Tamme järve veekaitse- ja ehituskeeluvöönd ning Uueveski oja veekaitse- ja ehituskeeluvöönd. DP kava on kohaliku omavalitsuse üldplaneeringut muutev (elamumaa kruntide suurused). Sellest johtuvalt on esmases kavas soov kaalutleda ka Tamme järve ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemist (vt ptk 3.5.5).

Joonis 2. DP kava asendiplaan (alus: Impeerium Projekt OÜ, 2025), Tamme järve kalda ja Uueveski oja kalda ehitus- ja veekaitsevööndi ulatus (alus: Maa- ja Ruumiamet, 2026).

2. Tegevuspaiga ümbruskonna keskkonna ja olemasoleva olukorra lühikirjeldus

Peatüki koostamisel on arvestatud esimeses peatükis, juhendmaterjalides ning avalikult ja erialaselt kasutatavates andmebaasides sisalduvat teavet. Andmeallikadena kasutatakse peamiselt EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem, Keskkonnaagentuur (18.02.2026)) infosüsteemi ja Maa-ameti kaardirakendusi (2026).

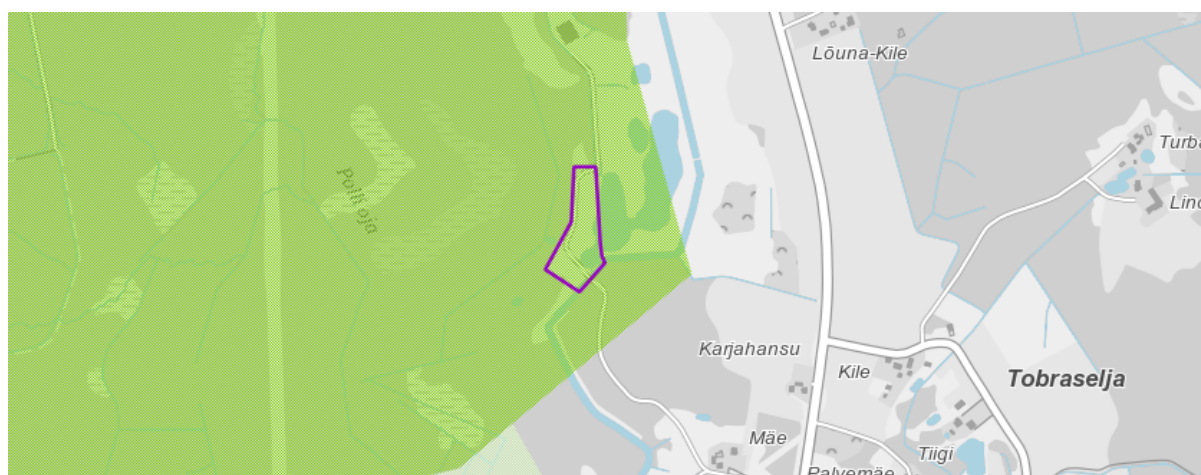
DP kava ala asub Viljandi maakonnas Viljandi vallas Tobraselja külas, kus valla kodulehe¹ andmetel elas 01.01.2025 seisuga 56 elanikku. Enne 2017. a haldusreformi oli tegemist Saarepeedi valla aladega.

2.1 Tegevuspaiga lühikirjeldus strateegiliste arengudokumentide järgselt

Viljandimaa maakonnaplaneering 2030+ (2018) – Tobraselja küla asub Viljandi linna lähivööndis. Viljandi linna lähivööndi alade arendamise üheks põhimõtteks on tõsta keskuste kompaktsust, vältida linna ja keskuste lähialadele uute kompaksete hoonestusalade kavandamist.

Viljandi maakonnaplaneeringu järgi paikneb DP kava ala maakondliku tasandi rohevõrgustiku tugialal (Kookla Võistre; Joonis 3). Maakonnaplaneeringu järgi tuleb rohelise võrgustiku aladel kavandatavate planeeringute, kavade jne puhul arvestada, et roheline võrgustik jääks toimima, st tuleb tagada võrgustiku sidusus. Võrgustiku funktsioneerimiseks tuleb tagada, et roheline võrgustiku tuumaladel looduslike alade osatähtsus ei langeks alla 90%. DP kava ala moodustab maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku tugialast alla 1%.

Rohelise võrgustiku käsitluses võeti aluseks varem koostatud maakonnaplaneeringut täpsustanud teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (kehtestatud 2005) alateemas „Roheline võrgustik“ kehtestatud piirid, st rohevõrgustiku määramisel ei võetud arvesse kehtiva üldplaneeringu (Saarepeedi vala üldplaneering, 2008) alusel kehtestatud piire.

Joonis 3. Väljavõte kehtivast Viljandi maakonnaplaneeringust (2018). Sinise piirjoonena on märgitud Riisika kinnistu.

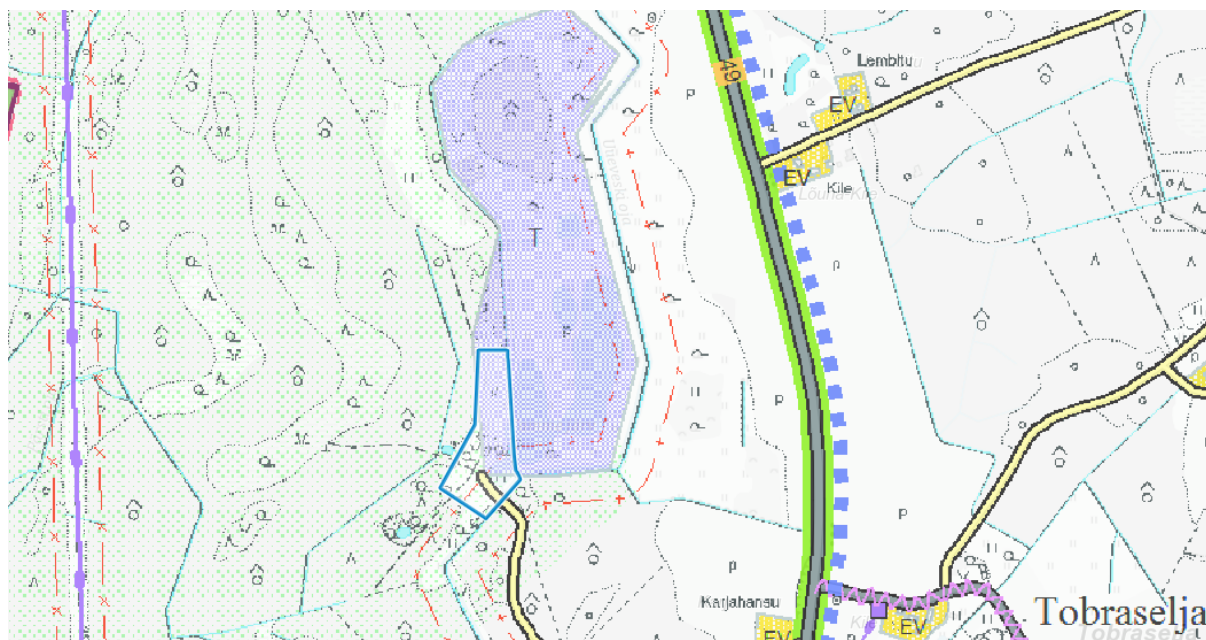
¹ Viljandi vald. (2025). Viljandi valla haldusjaotus, külad ja rahvastik. [Link](#) (19.01.2026)

Saarepeedi valla üldplaneering (kehtiv ÜP; 2008) – ÜP järgi on detailplaneeringu koostamine kohustuslik väljaspool kompaktse asustusega ala, kui kinnistu jagamisel moodustatakse kaks või rohkem elamumaa krundi. DP kava ala paikneb väljaspool kompaktse asustusega ala hajaasustusega alal, kus kehtivad järgmised ehituslikud piirangud elamutele:

- elamumaa (krundi) minimaalne suurus väljaspool ÜP elamualasid, on 1,2 ha;
- elamumaa (krundi) minimaalne suurus ÜP elamualal, on 1500 m²;
- krundi minimaalne laius kitsamas kohas, mis tagab ehitusõiguse on 50 m;
- hoonete maksimaalne kõrgus on 8 m, korruselisus 1-2 korrust;
- valdavaks katuseliigiks on viilkatus (ühes hoonete kompleksis hoonete põhimahud sarnaste katustega);
- kahe hoone vaheline minimaalne kaugus on 8 m;
- tingimused fassaadile: materjalidena kasutada naturaalselt materjali;
- ehitusprojektidega näha ette hoonete fassaadide ja piirdeaedade värvilahendused.

DP kava alale on määratud kehtiva ÜP järgi tootmisala ja täpsustatud maakondliku tähtsusega rohelise võrgustiku tugiala (Kookla Võistre tugiala; vt ka joonist 4). DP kava alani kulgev Riisika tee on määratud avalikuks kasutuseks. Rohelise võrgustiku funktsioneerimiseks tuleb ÜP kohaselt tagada, et rohelise võrgustiku tugialadel looduslike alade osatähtsus ei langeks alla 80%. Asustuse planeerimisel tuleb jälgida, et ei lõigataks läbi rohelisi koridore ja seataks ohtu rohelise võrgustiku toimimist. DP kava ala moodustab ÜP järgi määratud rohevõrgustiku tugialast alla 1%.

ÜP-ga sätestatakse, et põhisihotstarbega alal ei või kõrvalkasutus ületada 40% kogu kaardil piiritletud ühe kasutusala mahust. ÜP-ga reserveeriti Tobraselja külas Riisika kinnistu naaberkinnistule Kile kinnistule maa-ala kalakasvatustiikide rajamiseks. DP kava ala moodustab ÜP järgi määratud tootmisalast u 6 % (vt ka järgnevad lõigud).

Joonis 4. Väljavõte kehtivast Saarepeedi valla üldplaneeringust (2008). Sinise piirjoonena on märgitud Riisika kinnistu.

Strateegilisteks dokumentideks saab lugeda ka detailplaneeringuid (eelkõige kui need on olnud ÜP-d muutvad). Käesoleva eelhinnangu objektiks olevale katastriüksusele on kehtestatud Saarepeedi Vallavolikogu 27.06.2011 otsusega nr 82 **Kase ja Viljari kinnistu**

detailplaneering (Taevane OÜ, DP 2311) (intensiiv)kalakasvatuse kompleksi rajamiseks, sh kalakasvatushoone ehitamiseks ja maa sihtotstarbe muutmiseks. Riisika kinnistule oli detailplaneeringu raames projekteeritud abihoone rajamine.

2023. aastal koostas Impeerium Projekt OÜ Riisika Kodud OÜ tellimusel Riisika kinnistule detailplaneeringu dokumentatsioonis kirjeldatakse Kase ja Viljari detailplaneeringuga seotud olukorda järgmiselt: „Riisika kinnistul kehtiva detailplaneeringu koostamise eel oli kinnistule planeeritud püstitada abi-majandushoone (kasutamise otstarve 12719 – muu põllu-, metsa-, jahi- või kalamajandushoone) millele oli väljastatud 29.01.2009 ehitusluba nr 598. Kehtivas detailplaneeringus on käsitletud abihoonet projekteeritud staadiumis ning Riisika kinnistule hoonestusala määratud ei ole. Abihoonet ei ole asutud püstitama. Kinnistu uuel omanikul ei ole soovi abihoonet püstitada ning Viljandi vallavalitsuse poolt on väljastatud 12.09.2023 korraldus nr 418 „Ehitusloa kehtetuks tunnistamine“ millega tunnistati kehtetuks Saarepeedi Vallavalitsuse 29.01.2009 korraldus nr 27 „Ehitusloa väljastamine“ ja selle alusel 29.01.2009 väljastatud ehitusluba nr 598. Käesoleva detailplaneeringu kehtestamine ei piira alal varem kehtestatud detailplaneeringu „Viljandimaa Saarepeedi vald Tobraselja küla Kase ja Viljari kinnistute detailplaneering“ elluviimist. Vastavuses Planeerimisseaduse § 140 lõikele 8 muutub käesoleva detailplaneeringu kehtestamisega sama planeeringuala kohta varem kehtestatud detailplaneering Riisika kinnistu osas kehtetuks.“.

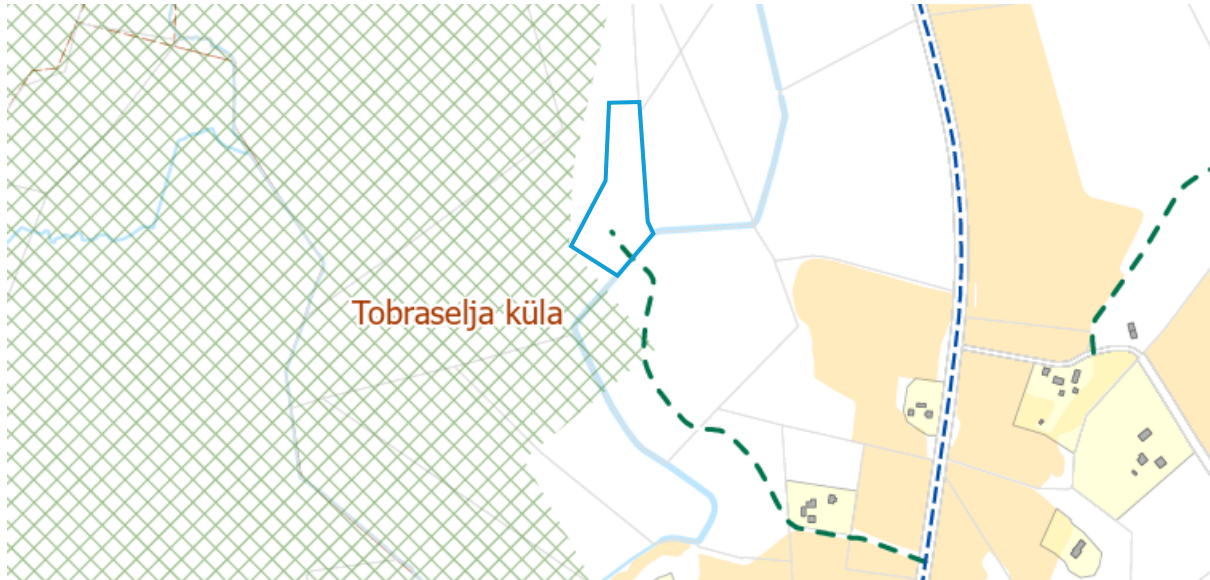
Käesoleva eelhinnangu koostajad leiavad, et Riisika kinnistule DP kavandamine ei piira Kase ja Viljari detailplaneeringu elluviimist. Siiski tuleb Riisika kinnistu DP menetlemisel arvestada, et juhul kui Kase ja Viljari detailplaneering viiakse ellu algse visiooni kohaselt, st rajatakse planeeringualale (intensiiv)kalakasvatuse (CFF ehk Clean Fish Factory tehnoloogial toimiv) kompleks, võib ebasoodsate tingimuste kokkulangemisel tekkida oht häiringuteks Riisika kinnistu elanikele.

Kase ja Viljari detailplaneeringu seletuskirjast (Taevane OÜ, 2011) nähtub, et intensiivkalakasvatuse CFF tehnoloogia kohaselt kasutatakse vee süvapuhasustusmoodulit, kus osa orgaanilisest jäägist kasutatakse energiaallikana lämmastiku ja fosfori ärastusel. Protsessi lõpus ärastatakse sete ja heljum ning desinfitseeritakse süvapuhasstatud vesi. Seejärel saab süvapuhasstatud vett taaskasutada kalakasvatustsükli protsessis või juhtida heitveena (vastates Vabariigi Valitsuse 31.07.01 määruse nr 269 „Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord“ lisa 2 toodud vee puhastusastmete ja/või saasteainete piirkontsentratsiooni näitajatele) Uueveski/Köstri ojas. Seletuskirjas kirjeldati, et ettevaatlusabinõuna on kavandatud väikepuhasti reostuskoormusele kuni 2000 ie, millega tagatakse keskkonnoaohutus tootmistegevuse muutumisel/lisandumisel. Võimalik veetarve jääb seletuskirja kohaselt alla 500 m³/ööp, ehk jääb alla määra, mis võiks indikeerida, et ümbruskonnas veevarustusega probleeme saaks tekkida ja seega nõuaks eelnevaid ülduuringuid ning kasutamispotentsiaaliga varude kinnitamist.

Orgaanilise aine tahke osa (sõnnik ja biomuda juurdekasv) sooviti eraldada mehhaaniliselt, tihendada ja pumbata vedelsõnnikuhoidlasse (kavandatav asukoht jääb Riisika kinnistust põhjasuunda, linnulennult u 350 m kaugusele Riisika kinnistu piirilt). Vedelsõnnikuhoidla kasutamisel võib tekkida lõhnahäiring piirkonna elanikele, mille avaldumine sõltub mh ka tuule suunast ning vahemaast. Viljandi meteoroloogiajaama valdavateks tuulesuundadeks 1990-2020. a on olnud eelkõige edela-, lääne ja lõunatuul.

Viljandi valla üldplaneering (vastu võetud 30.12.2020, ei ole kehtestatud) – ÜP järgi jääb DP kava ala väljapoole tiheasustusega ala ehk jääb hajaasustusega alale. DP kava alal ei ole määratud maakasutuse juhtotstarvet, st ei ole maakasutustingimusi seatud ja/või

kaitsetingimusi määratud või seatud tingimused kehtivad üldistena kogu planeeringualal. Koostatavas ÜP-s täpsustati maakonnaplaneeringut, sh maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku piire. Koostatava ÜP järgi jääb DP kava ala väljapoole rohevõrgustiku ala (vt ka joonist 5). DP kava alani kulgeb avalikuks kasutuseks planeeritud eratee. Lähimad elamumaa alad jäävad u 500 m kaugusele kavandatavat tegevusest.

Joonis 5. Väljavõtte koostamisel olevast Viljandi valla üldplaneeringust (2020. a vastu võetud, senini kehtestamata). Sinise piirjoonena on märgitud Riisika kinnistu.

2.2 Tegevuspaiga lühikirjeldus paikkonna muude ja käesolevas kontekstis asjakohaste aspektide järgselt

Käesolevas ptk-s antakse paikkonna kohta muud (sh teavet, mida juba ptk 2.1-s ei käsitletud) ja käesoleva tegevuse kontekstis asjakohast teavet. Lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust ja mastaabist, pole eeldatav mõjuala selle elluviimisel väga ulatuslik. Seetõttu määrati mõjuala piiriks 50 meetrit DP kava ala välispiirist. Üldise taustteabe tagamiseks on vajadusel kirjeldatud ka sellest tsoonist kaugemale jäävaid objekte/asjaolusid.

2.2.1. Pinnas ja põhjavesi

Maa- ja Ruumiameti mullastiku kaardirakenduse (2026) kohaselt esineb vaadeldaval alal valdavalt väga õhuke ja õhuke madalsoomuld (M', M'') ning kahkjast leetunud muld (LP (1)²).

Maa- ja Ruumiameti 1:400 000 geoloogilise baaskaardi alusel (2026) moodustab DP kava alal ülemise pinnakatte kihi peamiselt soosetted (turvas). Aluskihi moodustab Kesk-Devoni ladestiku Narva lademe domeriit, aleuroliit, liivakivi ja Aruküla lademe liivakivi, aleuroliit.

Maa- ja Ruumiameti Veemajanduskavasid (2022-2027) visualiseeriva kaardirakenduse (2026) järgi jääb kinnistu heas seisundis põhjaveekogumite (Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum; Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogum; Kesk-Devoni põhjaveekogum; Siluri-

² Sulgudes olev number tähistab erosiooniohtu skaalal 1-4. LP(1) – nõrgalt erodeeritud ja erosiooniohtlik (3-5° kallakutel) muld.

Ordoviitsiumi põhjaveekogum Devoni kihtide all) alale. Maa- ja Ruumiameti 1:400 000 geoloogilise baaskaardi alusel (2026) on põhjavesi kogu kinnistu piires kaitstud, esineb poorsete kivimitega põhjaveekihte. Lähim puurkaev (PRK0052392, puurkaev põllumajandustootmise tarbeks) asub naaberkinnistul Kase (89901:001:1911).

Eesti pinnase radooniriski kaardi (Eesti Geoloogiateenistus, andmed 2023. a seisuga) järgi asub DP kava ala kõrge või väga kõrge radooniriski tasemega omavalitsuses (Viljandi vald). Lähimate mõõtmispunktide andmetel (2017) on kavandatava tegevuse piirkonnas radooniriski väärtuseks 50-100 kBq/m³. Seejuures loetakse radoonisisalduse vahemikku 50-250 kBq/m³ kõrgeks.

2.2.2. Pinnavesi ja maaparandussüsteemid

Planeeringuala piirneb ida suunas Tamme järvega (VEE2074840, paisjärv, seotud Riisika paisuga (PAIS022850)), kagu suunas Uueveski ojaga (VEE1139200, kuulub osaliste lõikudena riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu). DP kava alale ulatuvad Tamme järve veekaitse- ja ehituskeeluvöönd ning Uueveski oja veekaitse- ja ehituskeeluvöönd (vt ka ptk 1 joonist 2).

Keskkonnaagentuuri poolt viidi läbi Tamme järve (nimetu järv, VEE2074840) vaatlus 04.07.2024. a. Vaatluse aruandes kirjeldatakse, et Riisika pais liigitati 2013. aasta inventuuris künnisülevooluks ning samasugune lauge kividest ülevool oli ka vaatluse ajal. Vaatluse aruandes tõdetakse, et Uueveski oja läbivoolu järvest ei tundu olevat, kuid selgusetuks jääb, millist rolli täidavad järve põhja poolt suubuvad kraavid. Tõenäoliselt on tegemist kohaliku toitega järvega (allikatoiteline), kuid täpse määratlemise jaoks oleks vajalik teostada sissevoolukraavide vaatlus suurvee perioodil. Lisaks mainitakse aruandes, et järve ümbruses, eelkõige põhja- ja läänekaldal leidis soo-neiuvaiba ja pääsusilmade leiualasid.

Uueveski oja on määratud Lääne-Eesti Veemajanduskava (2022-2027) järgi tugevasti muudetud veekogumina (TVM). Lääne-Eesti Veemajanduskava (2022-2027) järgi oli Uueveski oja ökoloogiline seisund aastal 2019 hea, keemiline seisund hea (hindamata), koondseisund hea. Keskkonnaagentuuri pinna- ja põhjavee seisundi interaktiivse kaardi (2024) andmetel oli veekogumi ökoloogiline seisund hea, keemiline seisund hindamata ning koondseisund hea.

Uueveski oja kuulub osaliselt riigi poolt korrashoitavate eesvoolude hulka, sh kavandatava tegevuse vahetusse lähedusse jäävas lõigus (Imavere–Viljandi–Karksi-Nuia mnt truubist 1,36 km vastuvoolu - Võistre järv). DP kava ala piirneb, sh vähesel määral ulatub DP kava alale maaparandussüsteemi maa-ala Tobra (6113920020040).

2.2.3. Tehnovõrgud ja avalikud teenused

Maa- ja Ruumiameti kitsenduste kaardirakenduse andmetel (2026) ei jää DP kava alale tehnovõrkusid, sh puuduvad elektri- ja veevarustusega seotud kitsendused. Lähim elektrimaakaabelliin jääb naaberkinnistule u 300 m kaugusele DP kava ala piirist.

Maa- ja Ruumiameti huvipunktide kaardi järgi jääb DP kava alale lähim **bussipeatus** (Aindu küla, Kile peatus) linnulennult u 500 m kaugusele. Lähimad teenused (toidupood, haigla, haridusasutused) jäävad Viljandi linna territooriumile ehk linnulennult u 5 km kaugusele.

2.2.4. Looduskaitse ja kultuurimälestised, pärandkultuur

Vaadeldavale alale pole registreeritud ühtegi siseriiklikult ega rahvusvaheliselt kaitstavat objekti ega ka vääriselupaikasid, samuti pole siseriiklikke kaitse- või hoiualasid piirkonda projekteeritud. EELIS (18.02.2026) andmetel ei ole kavandatava tegevuse piirkonnas ega ka 300 m vööndis registreeritud I, II ega III kaitsekategooria taime-, looma- või seene-/samblikuliiki. Keskkonnaagentuuri poolt viidud läbi Tamme järve vaatlustulemuste (04.07.2024) aruandes mainitakse, et järve ümbruses, eelkõige põhja- ja läänekaldal, leidus soo-neiuvaiba (III kaitsekategooria taimeliik) ja pääsusilmade (ei ole kaitsealune liik) leiualasid. Soo-neiuvaip on 2017. aasta seisuga IUCN ohustatuse hindamise kriteeriumite kohaselt soodsas seisundis. Soo-neiuvaiba kasvukohaks on lubjarikkad madalsood, allikasood, lammi- ja rannaniidud, puisniidud, rabastuvad metsad ja lodud. Liigi peamisteks ohuteguriteks on veerežiimi muutused ja võsastumine.

Kultuurimälestisi ega pärandkultuuri objekte vaadeldaval alal ega selle lähipiirkonnas ei asu.

3. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja ettepanekud edaspidiseks ning KSH vajalikkuse määramine

Ptk on jaotatud erinevateks alamosadeks lihtsustamaks info menetlemist. Alljärgnevad ptk-d näitavad, kas ja millised faktorid võivad oluliseks kujuneda KSH algatamisel või mitte algatamisel. Eelhinnangu koostamisel ehk planeerimisdokumendi kava mõjude kaalutlemisel arvestatakse (alus: KeHJS § 33 lg 3-5 ning Kutsar, 2018) järgnevaid aspekte:

1. missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavatele tegevustele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest;
2. missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit;
3. strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse;
4. strateegilise planeerimisdokumendi, sh jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnavalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel;
5. strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seonduda võivad keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust);

Alljärgnevates peatükkides (3.1-3.5) on eelnevalt esitatud loetelu täpsemalt lahti kirjutatud. Hinnangud on antud, arvestades nii otsese kui ka kaudse mõju suurust ja ruumilist ulatust (nt geograafiline või mõjutatavate (inimesed vm) hulk) ning võimalikkust, tugevust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ja koosmõju, samuti ka õnnetuste esinemise võimalikkust (ka alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada). **Tegevuse kava elluviimisega seotud olulised keskkonnaprobleemid ehk ebasoodsad mõjud** (koos muude mõjualas toimuvate ja/või planeeritavate tegevustega) **ja mõjude (ebasoodne olustik) tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise täiendavad võimalused (nende tuvastamisel)** ongi nende fikseerimisel esitatud ptk-des 3.1-3.5 (katab ka KeHJS § 33 lg 2 nimetatut, sh p 4). Ptk 3.6 võtab kokku KSH vajalikkuse lõpphinnangu (käesoleva töö põhjal) ja annab suuniseid lõpliku KSH otsuse (algatada või mitte) eelnõu osas seisukohtade küsimiseks.

3.1 Missugusel määral loob strateegiline planeerimisdokument aluse kavandatavale tegevusele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest

DP kava ala asub Viljandi maakonnas Viljandi vallas Riisika (71501:001:0014; maatulundusmaa 100%; pindala 20 929 m²) kinnistul. Maakonnaplaneeringu (vt ptk 2.1) järgi kuulub Tobraselja küla Viljandi linna lähivööndisse, kus alade arendamise üheks põhimõtteks on tõsta keskuste kompaktsust. DP kava ala ei paikne maakonnaplaneeringu järgi keskuses. Lähimaks keskuseks (teenustega külakeskuseks) on maakonnaplaneeringu järgi Pärsti küla (paikneb u 3 km kaugusel DP kava alast), kuid tõenäoliselt kasutavad tulevikus DP kava elanikud teenuskeskusena Viljandi linna (paikneb u 4,5 km kaugusel DP kava alast).

Piirkonnas on valdavaks elamutüübiks üksikelamud kõrvalhoonetega, kus üksikelamute omavaheline kaugus on piisavalt suur, et säiliks hajaasustusele iseloomulik asustumuster.

Kavandatava tegevuse elluviimine, sh krundi jagamine kuueks elamumaaks, muudab piirkonna asustus- ja hoonestustihedust. Samas on piirkonnas (Viljandi linna lähiümbruses) alatatud viimastel aastatel detailplaneeringuid elamuarenduste kavandamiseks (lähim kehtestatud DP kavandatava tegevuse asukohale on nt Kingumetsa kinnistu detailplaneering (2022)). Taolisi elamuarendusi ja/või -kogumeid veekogude vahetus läheduses on piirkonnas veelgi. Näiteks jääb kavandatava tegevuse lähedusse Võistre järve ümber paiknev üksikelamutega kompaktne asustusala, eemale jääb Karula järve ümber paiknev asustusala.

DP kava ala ei paikne Viljandi valla keskuste alal ega piirne keskuste alaga. Seetõttu on **loogiline, et planeeringu algatamise järgsetes etappides kaalutakse, kas taoline üldplaneeringut muutev elamuarendus sobib kavandavasse keskkonda**, kuna tegevuse elluviimine DP kava alal ei lähtu hetkel kehtivast ja hetkel koostamisel olevast üldplaneeringu maakasutusest ega maakonnaplaneeringus välja toodud eesmärgist tõsta keskuste kompaktsust ja vältida keskuste lähialadele uute kompaktsete hoonestusalade kavandamist. Siiski võttes arvesse kavandatava tegevuse mahtu (kuni kuus üksikelamut) ning ümbritseva keskkonna maakasutust ei ole hetkel kavandatava mahu juures ette näha valglinnastumisega kaasnevate probleemide (sh mastaapne pendelränne) avaldumist skaalal, mis ületaks eelduste kohaselt ka valla teenuste toimivuse piire. **Juhul kui tulevikus kavandatakse DP kava ala vahetusse lähedusse täiendavalt elamualasid, tuleb arvestada täiendavalt valglinnastumisega kaasnevate riskidega (sh keskusaladest välja suunatud nõudlus lasteaiakohtade ja tehnovõrkude järele).**

DP kava ala asub kehtiva Saarepeedi valla üldplaneeringuga sätestatud hajaasustusega alal, kus elumumaa (krundi) minimaalne suurus väljaspool ÜP elumuala, on 1,2 ha ning minimaalne suurus elamualal on 1500 m² (vt ka ptk 2.1). DP kava eskiislahenduse järgi jäädakse kohati ka 1500 m² piirist väiksemaks elamukinnistute puhul. Nüüdseks ajaloolisele 2023. a koostatud Impeerium Projekt OÜ detailplaneeringu tööprojektile andis Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 17.04.2024 kirjaga nr 14-3/384-1 seisukoha Riisika detailplaneeringu menetluse osas, milles käsitleti ka krundi minimaalsuuruste nõuet: „Planeeringuala paikneb Saarepeedi valla üldplaneeringu kohaselt hajaasustusega alal ning ulatub osaliselt tootmismaa juhtfunktsiooniga alale. Üldplaneeringu seletuskirja peatükk 2.2 „Hajaasustusega ala ehitustingimused“ sätestab tingimused hajaasustusega alal ehitamisele. Peatükis on eristatud krundi minimaalsuuruste nõue üldplaneeringuga määratud elamualadel 1500 m², mis on üldplaneeringu joonisele märgitud kollase värviga ja tähisega EV või EK, ja väljaspool elumuala 1,2 ha. **Riisika kinnistu ei asu üldplaneeringuga määratud hajaasustuses paikneval elamualal, mistõttu rakendub selles asukohas krundi minimaalsuurus 1,2 ha.** Samas on antud peatükis märgitud, et arvestades asukohta ja maastikku ning olemasolevate hoonete eripära, maakorralduse nõudeid jms, võib omavalitsus elumumaa arendamisel seada moodustavatele maaüksustele suuruse miinimumnõude 1500 m². Seega on üldplaneeringu kohaselt lubatud kohaliku omavalitsuse kaalutletud otsuse alusel hajaasustuses väljaspool määratud elumuala krundi minimaalsuuruse vähendamine 1,2-lt hektarilt 1500 m²-ni ... Seega kuigi Saarepeedi valla üldplaneeringus on sätestatud võimalus kohalikul omavalitsusel lubada määratud krundi minimaalsuurusest vähendada, tuleb selle võimaluse rakendamisel lähtuda siiski kehtivast seadusandlusest ning antud detailplaneeringut tuleks ministeeriumi hinnangul **menetleda üldplaneeringut muutva detailplaneeringuna.**“ Käesoleva DP kavaga soovitakse muuta üldplaneeringut, mistõttu võib omavalitsus seada miinimumnõudeks 1500 m². **Järgmistes planeerimisetappides tuleb vaadata üle planeeringuga jaotavate kruntide pindalad ja piirid ning vajadusel loobuda ühest elumumaa krundist, selleks, et moodustuksid elumumaa krundid pindalaga vähemalt 1500 m² (kui ei võimaldata omavalitsuse poolt täiendavat erandit selles osas).**

DP kava alaga kattub kehtiva maakonnaplaneeringu järgi rohevõrgustiku tugiala. Tavapäraselt tuleb rohevõrgustiku piiridega arvestamisel lähtuda hilisemalt kehtestatud planeeringulahendusest. Samas on kehtivas maakonnaplaneeringus (kehtestatud 2018. a) võetud roheline võrgustiku aluseks varem koostatud maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (kehtestatud 2005) kihid. Hetkel kehtivas üldplaneeringus (kehtestatud 2008. a) on rohevõrgustiku piire muudetud nii, et DP kava ala jääb vaid osaliselt roheline võrgustiku tugialale ning suures osas on DP kava alale määratud kehtiva ÜP järgi tootmisala. Koostamisel olev ÜP on rohevõrgustiku piire samuti täpsustanud ja jätnud välja ka tootmismaa maakasutuse otsese eelduse. Kavandatava tegevuse elluviimine ei ole vastuolus kehtiva/koostamisel oleva üldplaneeringuga määratud sihtotstarvete suunistega ega ka rohevõrgustiku eesmärkidega (vt ka ptk 2.1).

Tuginedes ümbritsevale maakasutuslikule situatsioonile, ptk-s 2.1 toodud strateegiliste planeerimis- ja arengudokumentidele ning DP kava (vt ptk 1) ja selle paikkonna kirjeldustele, ei saa järeldada, et tegemist oleks arendusega, mis ei sobiks oma iseloomult vastavasse piirkonda või vajaks ebaproportsionaalseid vahendeid planeeritava elluviimiseks või haldamiseks. Naabruses asuva ajaloolise Kase ja Viljari detailplaneeringu (vt ka ptk 2.1) osas samuti välistavaid asjaolusid ei tuvastatud. Kuna koostatavas ÜP-s ka tööstusala ei ole reserveeritud, siis võib üldise suunisenä soovitada ka vastava planeeringu kehtestuks tunnistamist, mis looks aktuaalsetest maakasutusvõimalustest ja soovidest ühesema pildi tulevastele võimalikele maakasutajatele.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust, kuid käsitletud ptk-s esitatu tõttu järgida projekti realiseerimisel järgnevat:

- Peale planeeringu algatamist, planeerimisetappides tuleb vaadata üle planeeringuga jaotavate kruntide pindalad ja piirid ning vajadusel loobuda ühest elumumaa krundist, selleks, et moodustuksid elumumaa krundid pindalaga vähemalt 1500 m² (kui ei võimaldata omavalitsuse poolt täiendavat erandit selles osas).
- Peale planeeringu algatamist, DP menetluse järgmistes planeeringuetappides tuleb kohalikul omavalitsusel kaaluda ehk põhjendada, kas taoline üldplaneeringut muutev elamuarendus sobib vastavasse asupaika. Planeeringu vastuvõtmisel ja kehtestamisel tuleb arvestada, et DP elluviimisel ei saaks kahjustada valla keskuste arendus, sh tuleb arvestada võimalike riskidega, mis kaasnevad valglinnastumisega (nt lasteaiakohtade puudumine, suurel skaalal pendelränne, tehnovõrkude arendamine). Üldise ja laiema töökorraldusliku suunisenä saab soovitada järgmist - juhul kui tulevikus kavandatakse DP kava ala vahetusse lähedusse täiendavalt elumualasid, tuleb arvestada eelpool väljatoodud valglinnastumisega kaasnevate riskidega.
- DP kava naabruses asuva ajaloolise Kase ja Viljari detailplaneeringu (vt ka ptk 2.1) osas üksteist välistavaid asjaolusid ei tuvastatud. Kuna koostatavas ÜP-s ka tööstusala ei ole reserveeritud, siis võib üldise suunisenä soovitada (sõltumatult käesoleva DP kava edasisest menetlusprotsessist) ka vastava planeeringu kehtestuks tunnistamist, mis looks aktuaalsetest maakasutusvõimalustest ja soovidest ühesema pildi tulevastele võimalikele maakasutajatele.

3.2 Missugusel määral mõjutab strateegiline planeerimisdokument teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit

DP kava eesmärgid järgivad ptk-s 2.1 esile toodud planeerimis- ja arengudokumentide põhimõttelisi arengusuundi. Kavandatav tegevus ei takista teiste ümbruskonna kinnistute senist

maakasutust ega loo eeldusi negatiivse olustiku tekkeks. Teadaolevalt puuduvad sellised kõrgemad strateegilised kavad, mille elluviimist kavandatav tegevus võiks eelkõige negatiivselt mõjutada. DP kava loob selle edasisel võimalikul menetlusel (DP menetlusena) juriidiliselt korrektsed seosed ka kõrgemate strateegiliste dokumentidega/arengudokumentidega (mh nende korraliseks üle vaatamiseks või tulevaseks ajakohastamiseks (ajakohane sisend)) ning võimaldab menetleda tegevuste elluviimiseks vajalikke tegevuslubasid piisava täpsusastmega. **Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.**

3.3 Strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse

Detailplaneeringu kava edasine menetlus (DP algatamise järgselt) on eelnevate alampeatükkide alusel asjakohane vastavas kohas. DP menetlustasandi puhul puuduvad olulised seosed keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse. DP protsessi tasandit arvestades ei ole DP kava või sellele järgneda võiv DP menetlus otseseks vahendiks nt riiklike keskkonnakaalutluste muutmisel. Samas arvestaks planeerimise protsess (DP menetluse algatamisel) riiklike normatiividega, mis tulenevad keskkonnakaalutlustest. DP edasise menetluse käik võimaldab mh tulevikus vastavaid teisi kavasid või dokumente ajakohastada teemakohase (tegevuse toimimine vastavas asupaigas) teabega (nt vastavate kavade korraliste ülevaatuste perioodidel). See tähendab, et näiteks kõrgemates strateegilistes dokumentides on võimalik lähtuda tulevaste otsuste tegemisel (sh keskkonnakaalutluste edasisel integreerimisel) aktuaalsest teabest ja/või situatsioonist. **Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.**

3.4 Strateegilise planeerimisdokumendi, sh jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsus Euroopa Liidu keskkonnaalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel

Alampeatüki pealkirjast lähtuvalt – vastava võimaliku DP menetlus ei ole otseselt seotud jäätmekäitluse või veekaitsega ega Euroopa Liidu keskkonnaalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisega. Küll aga peab arvestama ja ka arvestab (läbi õiguslikult paika pandud DP koostamisprotsessi) käesolev DP protsess (DP menetluse algatamisel) riiklike normatiividega (kujundatud tulenevalt EL nõuetest), toetudes sh ptk 1, 2 ja 3 (ptk-d suunistega (nende tuvastamisel) DP menetluse protsessi) ning Eesti riigi õigusaktide regulatsioonile ja raamistikule. **Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.**

3.5 Strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust)

Käesolev peatükk jaotub omakorda üheksaks alampeatükiks. Vastavad ptk-d hõlmavad mh järgnevaid teemasid (eraldiseisvalt või läbivalt):

- mõju maastikule, mullale ja pinnasele, veestikule (sh põhjavesi), õhule ning kliimale (sh oht keskkonnale);
- mõju (oht) inimese tervisele ning heaolule (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond);

- mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sh looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus;
- mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja Natura 2000 võrgustiku alale;
- piiriülene mõju ja katastroofid.

3.5.1 Maa ja maakasutus

Kavandatava tegevuse tulemusel muutuks senine maakasutus ning maastikuilme. Käesoleval hetkel on alal (maatulundusmaa) looduslik rohumaa, piirkonda iseloomustab hajaasustus. Kavandatav tegevus ei paikne väärtuslikul põllumajandusmaal ega väärtuslikul maastikul. Võttes arvesse kavandatava tegevuse mahtu ei ole maastikuilme muutust pidada paikkonda mitte sobivaks (vt ka ptk 3.1). **Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.**

3.5.2 Maastik (sh pinnavormid)

Kavandatava tegevuse elluviimine ei muudaks maastikku ja sellega seotud pinnavorme, arvestades mh selle (ptk 1) mastaapi ja asukohta (ptk 1 - 2), **mistõttu puudub ka negatiivse mõju eeldus antud teemavaldkonnale.**

3.5.3 Maavarade kasutus

DP kava ala arendamisel kasutatakse maavarasid eelkõige ehitustegevuse käigus. Teadaolevalt ei kasutata maavarasid mahus, mis võiks lähipiirkonna või regiooni maavarade kasutamise võimalusi (nt muude objektide arendamisel) laiemalt negatiivselt mõjutada. **Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.**

3.5.4 Muld ja pinnas, ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmete

Planeeringuga soovitakse jagada Riisika kinnistu kuni kuueks elamumaa- ja üheks transpordimaa kinnistuks. Senine maakasutus muutuks planeeringu elluviimisel, sh intensiivistuks maakasutus. Planeeringualale on kavandatud lokaalne ühisveevärk planeeritavast puurkaevust ning reoveekäitlussüsteemina on kavandatud imbväljaku rajamine. Lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust ja mastaabist, ei oma planeeritava elluviimine pinnasele ja mullaomadustele oluliselt ebasoodsat mõju, võttes arvesse ka piirkonna eripärasid. Pinnasega seonduvaid radooni teemasid vt ptk 3.5.8. Kavandatav tegevus ei mõjuta ressursikasutuse (sh energiakasutuse), jääkide, heite (vt ka ptk 3.5.8) ning jäätmetekke teemavaldkondadega seotud aspekte negatiivselt. Tegevuse käigus ei teki jäätmeid, mille reeglitepäraseks käitlemiseks ei oleks ressursse või toimivaid lahendusi. **Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.**

3.5.5 Märgalad, jõeäärsed alad, jõesuudmed, rannad ja/või kaldad ning veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond), sh oht keskkonnale

Maa- ja Ruumiameti 1:400 000 geoloogilise baaskaardi alusel (2026) on põhjavesi kogu kinnistu piires kaitstud. Märgalasid ning rannaga seostatavaid alasid DP kava alal ei asu. Vaadeldav ala asub Tamme järve (VEE2074840), mida riiklikult ei seirata, kaldal. Keskkonnaagentuuri poolt läbiviidud vaatluse põhjal järeldati, et Uueveski oja (VEE1139200, kuulub osaliselt riigi poolt korrashoitavate eesvoolude hulka) ei läbi Tamme järve.

Keskkonnaagentuuri pinna- ja põhjavee seisundi interaktiivse kaardi (2024) andmetel oli veekogumi ökoloogiline seisund hea, keemiline seisund hindamata ning koondseisund hea.

DP kava alale ulatuvad Tamme järve veekaitse- ja ehituskeeluvöönd ning Uueveski oja veekaitse- ja ehituskeeluvöönd (vt ka ptk 1 joonist 2). Impeerium Projekt OÜ detailplaneeringule andis Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 17.04.2024 kirjaga nr 14-3/384-1 seisukoha Riisika detailplaneeringu menetluse osas, milles käsitleti ka ehituskeeluvööndi kitsenduste teemat: „LKS § 38 lõike 3 kohaselt on ranna või kalda ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. LKS § 40 lõigete 3 ja 4 kohaselt võib kalda ehituskeeluvööndi vähendamine toimuda Keskkonnaameti nõusolekul ning ehituskeeluvööndi vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava vastuvõetud detailplaneeringu. Seega antud detailplaneeringu menetluse jätkamiseks soovitud kujul, tuleb seda menetleda üldplaneeringut muutvana ja selles kavandada kalda ehituskeeluvööndi vähendamist ning saada nõusolek Keskkonnaametilt.“.

Looduskaitseseaduse § 40 lg 1 kohaselt võib kalda ehituskeeluvööndit vähendada arvestades kalda kaitse eesmärgi ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest. Sama seaduse § 34 kohaselt on kalda kaitse eesmärgiks kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Arendaja sõnul on DP kavaga kavandatud uute hoonete rajamist Tamme järve ehituskeeluvööndisse, **mistõttu on vaja analüüsida ehituskeeluvööndi vähendamise 10 m ulatuses kehtivast vööndist (hetkel 25 m, st säiliks 15 m vöönd) võimalusi (lähtudes Looduskaitseseaduse (LKS) § 40 lg 3 ja 4).** Siiski tuleb rõhutada, et LKS erandi (ehituskeeluvööndi vähendamine) rakendamise võimalus saab toimuda vaid Keskkonnaameti nõusolekul ning tegemist on erandiga, mida võidakse rakendada ainult väga põhjendatud juhtudel (nt oluline lisandväärtus arendusalale ja/või sisuline maa-ala puudus, arenduste elluviimiseks ilma ehituskeeluvööndit vähendamata). Uusi hooneid ei ole kavandatud Uueveski oja ehituskeeluvööndisse, mistõttu ei ole vajadust Uueveski oja ehituskeeluvööndi vähendamiseks.

Järgnevalt on esitatud LKS § 40 lg 1 ja § 34 teemade (kalda kaitse eesmärkide suhestumine kaldal asuvate looduskoosluste säilitamise, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramise, kalda eripära arvestava asustuse suunamise ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamise) eelanalüüs Tamme järve ehituskeeluvööndi vähendamise osas (säiliv ehituskeeluvööndi ulatus 15 m). Eelanalüüsitud teemavaldkondade järgselt on toodud ka koondjärelendus (tegevuse kaalutavuse osas LKS § 40 lg 1 mõistes).

Kaldal asuvate looduskoosluste säilimine – vaadeldaval alal, Tamme järve kaldal, puuduvad EELIS andmetel (18.02.2026) kaitseväärtusega looduskooslused. Keskkonnaagentuuri vaatlustulemuste aruandes mainitakse, et järve ümbruses, eelkõige põhja- ja läänekaldal, leidus soo-neiuvaiba (III kaitsekategooria taimeliik) ja pääsusilmade leiualasid. Planeerimisprotsessi läbiviimisel (protsessi algatamisel) täpsustuvad ehitusalade mahud ja tingimused, mille alusel on asjakohase taotluse esitamisel (kohaliku omavalitsuse poolt) Keskkonnaametil võimalik hinnata lõplikult looduskoosluste säilimise eelduste asjakohasust.

Reljeef – ala reljeef on valdavalt tasane, kaldega Tamme järve suunas. Maapinna reljeefi ei ole aga kavandatava tegevusega kavas muuta määralt, mis seaks ohtu kalda kaitse eesmärkide

järgimist (mh ei suurendataks ohtu erosiooni tegurite esinemisele). Planeerimisprotsessi läbiviimisel (protsessi algatamisel) täpsustuvad ehitusalade mahud ja tingimused, mille alusel on asjakohase taotluse esitamisel (kohaliku omavalitsuse poolt) Keskkonnaametil võimalik hinnata lõplikult reljeefi mõjutamise eelduste asjakohasust.

Kõlvikute ja kinnisasjade piirid – DP kava alal asub rohumaa kõlvik. Peamine kõlvikute võimalik muutus on haljastuse asendumine hoonestusega. Kinnisasjade piirid ei ole kavandatava tegevuse elluviimise eelduseid takistavateks asjaoludeks. Planeerimisprotsessi läbiviimisel (protsessi algatamisel) täpsustuvad ehitusalade mahud ja tingimused, mille alusel on asjakohase taotluse esitamisel (kohaliku omavalitsuse poolt) Keskkonnaametil võimalik hinnata lõplikult kõlvikute ja kinnisasjade piiridega seotud aspektide mõjutamise eelduste asjakohasust.

Olemasolevad teed ja tehnovõrgud – juurdepääs Riisika kinnistule on lahendatud läbi kohaliku Riisika tee (kruuskate). DP kava alaga soovitakse rajada juurdepääsuteed Riisika teelt kinnistutele. Maa- ja Ruumiameti kitsenduste kaardirakenduse andmetel (2026) ei jää DP kava alale tehnovõrkusid, sh puuduvad elektri- ja veevarustusega seotud kitsendused. Planeerimisprotsessi läbiviimisel (protsessi algatamisel) täpsustuvad arendustingimused, mille alusel on asjakohase taotluse esitamisel (kohaliku omavalitsuse poolt) Keskkonnaametil võimalik hinnata lõplikult olemasolevate teede ja tehnovõrkudega seotud aspektide mõjutamise eelduste asjakohasust.

Väljakujunenud asustus – maakonnaplaneeringu (vt ptk 2.1) järgi kuulub Tobraselja küla Viljandi linna lähivööndisse, kus alade arendamise üheks põhimõtteks on tõsta keskuste kompaktsust. Väljakujunenud asustus ei toeta hetkel kavandatava tegevuse alale elamuarenduse elluviimist (vt ka ptk 3.1). Siiski võttes arvesse kavandatava tegevuse mahtu (kuni kuus üksikelamut) ning ümbritseva keskkonna maakasutust ei ole hetkel kavandatava mahu juures ette näha ulatusliku asustusala muutmisega, sh võimaliku valglinnastumisega kaasnevate probleemide avaldumist skaalal, mis ületaks eelduste kohaselt valla teenuste toimivuse piire. Taolisi elamuarendusi veekogude vahetus läheduses on piirkonnas veelgi. Näiteks jääb kavandatava tegevuse lähedusse Võistre järve ümber paiknev üksikelamutega kompaktne asustusala, eemale jääb DP kava alast Karula järve ümber asuv asustusala. Planeerimisprotsessi läbiviimisel (protsessi algatamisel) täpsustuvad arendustingimused, mille alusel on asjakohase taotluse esitamisel (kohaliku omavalitsuse poolt) Keskkonnaametil võimalik hinnata lõplikult väljakujunenud asustusega seotud aspektide mõjutamise eelduste asjakohasust.

Vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine – Tamme järv ei ole avalikult kasutatav veekogu, millele tuleks vaba liikumist ja juurdepääsu tagada kallasrajalt. Planeerimisprotsessi läbiviimisel (protsessi algatamisel) täpsustuvad arendustingimused, mille alusel on asjakohase taotluse esitamisel (kohaliku omavalitsuse poolt) Keskkonnaametil võimalik hinnata lõplikult vaba liikumise ja juurdepääsu tagamisega seotud aspektide mõjutamise eelduste asjakohasust.

Koondkokkuvõte – looduskaitseaduse § 40 lg 1 järgselt eelanalüüsitud teemavaldkonnad ei andnud ühelgi juhul tegevusi välistavat vastet. Samas juba ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemine peab olema planeerimisprotsessis (selle algatamisel) kohaliku omavalitsuse poolt (LKS § 40 lg 4) põhjendatud. **Eelhinnangu koostamise ajal (veebruar, 2026) kujundab kehtiva õiguskorra alusel EKV vähendamise osas lõpliku seisukoha planeerimisprotsessi algatamise järgselt planeerimisprotsessis juba kohalik omavalitsus (EKV vähendamise taotluse esitamise osas) ning Keskkonnaamet (asjakohase taotluse läbivaatamisel;**

lähtuvalt LKS seatud parameetritest), kelle pädevuses on lõplikult hinnata EKV vähendamise potentsiaalsust.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust.

3.5.6 Õhk ja kliima (sh oht keskkonnale)

Analüüsitud kavandataval tegevusel (ptk 1), lähtuvalt selle iseloomust ja mahust ning alast (ptk 1 - 2), puuduvad olulise negatiivse mõju eeldused õhule ja kliimale. **Seetõttu puudub ka negatiivse mõju eeldus antud teemavaldkonnale.**

3.5.7 Looduslik mitmekesisus (loomastik, taimestik, metsad) ja kaitstavad loodusobjektid

Vaadeldavale alale ega selle ümbrusesse (vt ka ptk 2.2) pole registreeritud ühtegi siseriiklikult ega rahvusvaheliselt kaitstavat objekti. Keskkonnaagentuuri poolt viidud läbi Tamme järve vaatlustulemuste (04.07.2024) aruandes mainitakse, et järve ümbruses, eelkõige põhja- ja läänekaldal, leidis soo-neiuvaiba (III kaitsekategooria taimeliik) ja pääsusilmade (ei ole kaitsealune liik) leiualasid.

Selleks, et vältida kaitsealuse taimeliigi soo-neiuvaiba soodsa seisundi mõjutamist, tuleb DP algatamise järgsetes järgmistes planeeringuetappides tellida vajadusel taimestiku inventuur. Enne inventuuri tellimist tuleb viimase uuringu koostajalt (Keskkonnaagentuurilt) täpsustada viimasel vaatlusel tuvastatud soo-neiuvaiba leiualade täpsustatud asukohad. Juhul kui planeeritakse ehitustöid, mis hävitavad või kahjustavad kaitsealuste taimeliikide kasvukohtasid, tuleb muuta planeeringulahendust nii, et ehitustegevuse käigus isendid säiliks. Kui ehitustegevust ei ole võimalik kaitsealuse taimeliigi kasvukohas vältida, tuleb teostada taimede ümberasustamine lähtudes Vabariigi Valitsuse 15.07.2004 määruse nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“ nõuetest. Ümberasustamise avaldus on vajalik esitada Keskkonnaametile enne ehitustööde algust.

Kuna kavandatava tegevuse käigus võib tekkida vajadus puid eemalda, siis praegusel kavandatava tegevuse alal pesitseda võivate lindude lühiajaliste mõjutuseelduste vähendamiseks tuleb vältida puude raiet raierahu perioodil. Looduskaitseaduse § 55 lg 6¹ p 1 ja 2 alusel on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, keelatud. Tuleb arvestada, et kui avastatakse pesitsev lind väljaspool pesitsusperioodi (tundlikum periood 15. aprillist kuni 15. juulini), siis ei ole lubatud teda häirida.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust, kuid käsitletud ptk-s esitatu tõttu järgida projekti realiseerimisel järgnevat:

- Peale planeeringu algatamist, järgmistes planeeringuetappides tuleb tellida vajadusel taimestiku inventuur. Enne inventuuri tellimist tuleb viimase uuringu koostajalt (Keskkonnaagentuurilt) täpsustada viimasel vaatlusel tuvastatud soo-neiuvaiba leiualade täpsustatud asukohad.
- Juhul kui planeeritakse ehitustöid, mis hävitavad või kahjustavad kaitsealuste taimeliikide kasvukohtasid, tuleb muuta planeeringulahendust nii, et ehitustegevuse käigus isendid säiliks. Kui ehitustegevust ei ole võimalik kaitsealuse taimeliigi kasvukohas vältida, tuleb teostada taimede ümberasustamine lähtudes Vabariigi

Valitsuse 15.07.2004 määruse nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“ nõuetest. Ümberasustamise avaldus on vajalik esitada Keskkonnaametile enne ehitustööde algust.

- Raietegevuse vajadusel tuleb seda läbi viia väljaspool lindude pesitsusperioodi (tundlikum periood 15. aprillist kuni 15. juulini). Raie teostamisele eelnevalt veenduda pesitsevate lindude puudumises ka väljaspool eelnevalt nimetatud perioodi.

3.5.8 Elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervis, heaolu ja vara (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) ning kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused, mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Kavandatava tegevuse ala asub hajaasustusega alal, mistõttu kavandatava tegevuse elluviimine suurendab piirkonna kompaktsust. Võttes arvesse kavandatava tegevuse mahtu (kuus üksikelamut), ei ole tegemist olulisel määral piirkonna kompaktsuse suurendamisega, mis olulisel määral suurendaks valglinnastumise määra. Seega sobib kavandatava tegevuse asetus piirkonna maakasutusega.

Kuigi DP kava lahendusega ei ole kavandatud Tamme järve kasutamist avaliku supluskohana, võib eeldada, et DP kava elamuarenduse elanikud võivad soovida seisuveekogu sellisena kasutada. **Seetõttu kaaluda järgmistes planeerimisetappides imbväljaku rajamist DP kava esialgse eskiislahendusega võrreldes alternatiivsesse asukohta, Uueveski oja vahetusse lähedusse, kuhu saaks juhtida ka puhastatud heitvett.** Imbväljaku alternatiivse asukoha valimisel ja skeemidele kandmisel rakenduks Looduskaitseseaduses § 38 lg 5 p 8 nimetatud erand, mille korral ehituskeeld ei laiene (planeeringu kehtestamisel) tehnovõrgule ja -rajatisele. Looduskaitseseaduse erandi kohaldumise või mittekohaldumise osas tuleb otsus langetada kohalikul omavalitsusel koostöös Keskkonnaametiga (tavapäraselt algatatud planeeringulahenduse valmimise järgses kooskõlastamismenetluses).

Uueveski oja kuulub osaliste lõikudena riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu, mistõttu heitvee juhtimisel suublasse ja/või Uueveski ojasse tuleb, lähtudes Maaparandusseaduse § 53 lg 1, tegevus kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga. St DP algatamise korral tagada DP edasiste lahenduste kooskõlastamine ka Maa- ja Ruumiametiga.

DP kava ala asub omavalitsuse tasandil kõrge radooniriskiga alal, kuid DP kava vahetus läheduses pole mõõtmisi läbi viidud. Siiski on oluline edasiste etappide käigus radooniriskiga arvestada. Kavandatava tegevuse planeerimisel ja elluviimisel tuleb lähtuda asjakohastest ja ajakohastest standarditest, mis reguleerivad radoonikaitse meetmete suuniseid uutes ja tulevikus renoveeritavates hoonetes.

Võttes arvesse võimalikke arendus- ja ehitusmahtusid, puudub kavandatava tegevuse elluviimisel seos müra, vibratsiooni, valguse, soojuse, kiirguse ja lõhnaga. Vaadeldaval alal ei leidu kultuuripärandit ega pärandkultuuriobjekte, mistõttu puuduvad ka negatiivse mõju eeldused neile.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algatamise vajadust, kuid käsitletud ptk-s esitatu tõttu järgida projekti realiseerimisel järgnevat:

- Peale planeeringu algatamist, on soovitatav kaaluda järgmistes planeerimisetappides imbväljaku rajamist DP kava esialgse eskiislahendusega võrreldes alternatiivsesse asukohta, Uueveski oja vahetusse lähedusse, kuhu saaks juhtida ka puhastatud heitvett.

- Uueveski oja kuulub osaliste lõikudena riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu, mistõttu heitvee juhtimisel Uueveski ojasse tuleb, lähtudes Maaparandusseaduse § 53 lg 1, tegevus kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga. St DP algamise korral tagada DP edasiste lahenduste kooskõlastamine ka Maa- ja Ruumiametiga.
- DP menetluse algamise järgselt tagada, et arvesse võetaks piirkonna pinnase kõrget radooniriski. Kavandatava tegevuse edasisel planeerimisel ja elluviimisel lähtuda asjakohastest ja ajakohastest standarditest, mis reguleerivad radoonikaitse meetmete suuniseid uutes ja tulevikus renoveeritavates hoonetes.

3.5.9 Piiriülene mõju ja katastroofid

Analüüsitud kavandatava tegevusega ei kaasne ohtlikke olukordi (suurõnnetusi/katastroofe). Seega ei lisa kavandatav tegevus täiendavaid ohtusid tavapärasesse keskkonda. Planeeringu kava võimaliku elluviimisega ei kaasne ka eeldusi negatiivse riigipiiriülese mõju osas. **Kokkuvõtvalt ei tuvastatud olulise negatiivse mõju eelduseid ja KSH protsessi algamise vajadust.**

3.6 KSH läbiviimise vajalikkus ning seisukohtade küsimise suunised

Lähtudes ptk-des 3.1 – 3.5 esitatud informatsioonist, ei ole olulise negatiivse keskkonnamõju avaldumist strateegilise dokumendi algamisel, koostamisel ja rakendamisel ette näha. **Eeltoodu alusel asub Alkranel OÜ tööga seotud kollektiiv seisukohale, et kohalikul omavalitsusel ei ole vajadust KSH protsessi algetada.** Kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik rakendada ptk 3.1, 3.5.7 ja 3.5.8 välja toodud tingimusi/suuniseid (eeskätt riskide ilmnemise tõenäosuste maandamiseks) ning tagamaks jätkuvate/tulevaste protsesside efektiivsemat korraldust. Eraldi ja täiendavate seiremeetmete määramist ei peeta siinkohal asjakohaseks.

KSH algamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub KeHJS § 35 alusel. **Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6), kui vastavad asutused tuvastatakse.** Ptk 3.1 – 3.5 esitatu osas on kõige suurem kokkupuutekoht planeeritaval veekogu kaldaga seonduvalt Keskkonnaametiga. Samas juba ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemine peab olema planeerimisprotsessis (selle algamisel) kohaliku omavalitsuse poolt (LKS § 40 lg 4) põhjendatud (nt ülejäänud tegevuse terviklikkuse tagamiseks hädavajalikkuse korral). Lõpliku seisukoha kujundab planeerimisprotsessi algamisel planeerimisprotsessis juba kohalik omavalitsus (EKV vähendamise taotluse esitamise osas) ning Keskkonnaamet (asjakohase taotluse läbivaatamisel; lähtuvalt LKS seatud parameetritest). Seega LKS reguleerib juba vägagi selgelt, et vastavas teemavaldkonnas lõpliku seisukoha kujundab planeerimisprotsessi algamisel planeerimisprotsessis juba kohalik omavalitsus ja Keskkonnaamet (lähtuvalt LKS seatud parameetritest). Seega Alkranel OÜ ei tuvastanud üheselt kaasatavaid asjaomaseid ametkondi või osapooli, kellelt täiendavalt seisukohti tuleks (KSH vajalikkuse üle otsustamise kontekstis) tingimata küsida. Seisukohtade küsimise korraldamise (sh asutuste määratlemine) lõplik korraldamine on siinkohal kohaliku omavalitsuse vastava menetluse juhtorgani (kohaliku omavalitsuse) pädevuses. Seisukohtade küsimisel, laekuva tagasiside tulemusi saab otsustaja kajastada vähemalt lõpliku otsuse teksti formuleerimisel, enne otsuse vastuvõtmist.

KSH algamise või mittealgatamise otsustab kohalik omavalitsus kaalutluse alusel. Käesolev dokument on otsustajatele vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks

ehk kujundamiseks. Lõpetuseks – otsustusprotsessi (mh seisukohtade küsimine KSH-ga seonduva otsuse eelnõule) täpsem suunamine ja korraldamine on kohaliku omavalitsuse pädevuses. Otsustaja saab otsustada ka käesolevas töös esitatud tingimuste/suuniste parameetrite ehk suuniste rakendamise sõnastuste üle, va juhtudel, kus õigusruum ei sätesta teisiti (nt looduskaitselikud aspektid (kui need on seatud), seonduvalt liikide ja nende elupaikade soodsuse tagamisega).

Kokkuvõte

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhinnangu objektiks oli Viljandi maakonnas Viljandi vallas Riisika (71501:001:0014) kinnistu detailplaneeringu (DP) kava. DP eesmärk on jagada planeeringuala elamumaa kruntideks ning määrata kruntide hoonestusala ja ehitusõigus. Lisaks antakse tulevase detailplaneeringuga lahendus planeeringuala haljastusele, heakorrale, tehnovõrkude/-rajatistele jms (vt ka ptk 1).

Tulemused – lähtuvalt ptk-s 3.7 esitatud informatsioonist, ei ole olulise negatiivse keskkonnamõju avaldumist strateegilise dokumendi algatamisel, koostamisel ja rakendamisel ette näha. **Eeltoodu alusel asub Alkranel OÜ tööga seotud kollektiiv seisukohale, et kohalikul omavalitsusel ei ole vajadust KSH protsessi algatada.** Kavandatava tegevuse elluviimisel on võimalik rakendada ptk-s ptk 3.1, 3.5.7 ja 3.5.8 välja toodud tingimusi/suuniseid (eeskätt riskide ilmnemise tõenäosuste maandamiseks) ning tagamaks jätkuvate/tulevaste protsesside efektiivsemat korraldust. Eraldi ja täiendavate seiremeetmete määramist ei peeta siinkohal asjakohaseks.

KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub KeHJS § 35 alusel. **Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6), kui vastavad asutused tuvastatakse.** Ptk 3.1 – 3.5 esitatu osas on kõige suurem kokkupuutekoht planeeritaval veekogu kaldaga seondult Keskkonnaametiga. Samas juba ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemine peab olema planeerimisprotsessis (selle algatamisel) kohaliku omavalitsuse poolt (LKS § 40 lg 4) põhjendatud (nt ülejäänud tegevuse terviklikkuse tagamiseks hädavajalikkuse korral). Lõpliku seisukoha kujundab planeerimisprotsessi algatamisel planeerimisprotsessis juba kohalik omavalitsus (EKV vähendamise taotluse esitamise osas) ning Keskkonnaamet (asjakohase taotluse läbivaatamisel; lähtuvalt LKS seatud parameetritest). Seega LKS reguleerib juba vägagi selgelt, et vastavas teemavaldkonnas lõpliku seisukoha kujundab planeerimisprotsessi algatamisel planeerimisprotsessis juba kohalik omavalitsus ja Keskkonnaamet (lähtuvalt LKS seatud parameetritest). Seega Alkranel OÜ ei tuvastanud üheselt kaasatavaid asjaomaseid ametkondi või osapooli, kellelt täiendavalt seisukohti tuleks (KSH vajalikkuse üle otsustamise kontekstis) tingimata küsida. Seisukohtade küsimise korraldamise (sh asutuste määramine) lõplik korraldamine on siinkohal kohaliku omavalitsuse vastava menetluse juhtorgani (kohaliku omavalitsuse) pädevuses. Seisukohtade küsimisel, laekuva tagasiside tulemusi saab otsustaja kajastada vähemalt lõpliku otsuse teksti formuleerimisel, enne otsuse vastuvõtmist.

KSH algatamise või mittealgatamise otsustab kohalik omavalitsus kaalutluse alusel. Käesolev dokument on otsustajatele vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks ehk kujundamiseks. Lõpetuseks – otsustusprotsessi (mh seisukohtade küsimine KSH-ga seonduva otsuse eelnõule) täpsem suunamine ja korraldamine on kohaliku omavalitsuse pädevuses. Otsustaja saab otsustada ka käesolevas töös esitatud tingimuste/suuniste parameetrite ehk suuniste rakendamise sõnastuste üle, va juhtudel, kus õigusruum ei sätesta teisiti (nt looduskaitseaspektid (kui need on seatud), seondult liikide ja nende elupaikade soodsuse tagamisega).